

Persbericht

Luxemburg, 8 maart 2023

Fondsen voor het herstel na COVID-19: auditors wijzen op hiaten in de bescherming van de financiële belangen van de EU

- *EU-landen kunnen 724 miljard EUR gebruiken om hun economieën te herstellen, in ruil voor hervormingen en overheidsinvesteringen*
- *Nieuw uitgavenmodel vertoont een zekerheids- en verantwoordingskloof*

In relatief korte tijd heeft de Europese Commissie een controlesysteem opgezet voor het belangrijkste fonds voor het herstel na COVID-19: de herstel- en veerkrachtfaciliteit (Recovery and Resilience Facility, RRF), waarmee 724 miljard EUR gemoeid is. De auditors van de Europese Rekenkamer (ERK) hebben de opzet van dit controlesysteem onderzocht. Zij stelden daarbij een zekerheids- en verantwoordingskloof vast in de bescherming van de financiële belangen van de EU. De lidstaten zijn verplicht te controleren of door de RRF gefinancierde investeringsprojecten voldoen aan de EU- en nationale regels. De Commissie beschikt vanuit de eigen werkzaamheden echter over weinig geverifieerde informatie waaruit blijkt of en hoe deze nationale controles worden uitgevoerd. Zonder de zekerheid dat deze regels worden nageleefd, is er op EU-niveau een gebrek aan verantwoording.

De Commissie verleent via de RRF financiële steun op basis van een nieuwe methode: zij betaalt de middelen uit aan de EU-lidstaten nadat is vastgesteld dat deze voldoen aan de vooraf overeengekomen doelstellingen in hun nationale herstelplannen, blijkens behaalde mijlpalen en streefdoelen. Hiertoe heeft de Commissie een uitgebreide reeks controles ingesteld om de gegevens te verifiëren die landen verstrekken om aan te tonen dat zij hun mijlpalen en streefdoelen hebben bereikt. Voor door de RRF gefinancierde investeringsprojecten is naleving van de relevante EU- en nationale regels echter geen voorwaarde voor betaling, zoals wel het geval is voor andere EU-financieringsprogramma's. De naleving van deze regels maakt evenmin deel uit van de controles door de Commissie van de betalingsverzoeken van de lidstaten.

“Burgers zullen alleen vertrouwen hebben in nieuwe EU-financieringsmethoden als zij ervan op aan kunnen dat hun geld goed wordt besteed”, aldus ERK-president Tony Murphy. “Momenteel bestaat er een kloof op het gebied van de zekerheid die de Commissie kan bieden voor het belangrijkste fonds voor het herstel na COVID-19, evenals een gebrek aan verantwoording op EU-niveau.”

In de komende jaren wil de Commissie onderzoeken of elke EU-lidstaat adequate controles uitvoert. De Commissie zal vooral nagaan of de controlesystemen van de lidstaten fraude, corruptie, belangenconflicten en

Dit persbericht is bedoeld om de kernboodschap weer te geven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer. Het volledige verslag is te vinden op eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

dubbele financiering kunnen voorkomen, opsporen en corrigeren. Zij is bevoegd om alle bedragen terug te vorderen die uit dergelijke illegale activiteiten voortvloeien, indien de landen dit niet zelf doen. Het uitvoerend orgaan van de EU was echter niet van plan te onderzoeken hoe de lidstaten controleren of door de RRF gefinancierde investeringsprojecten voldoen aan de EU- en nationale regels. Bijgevolg beschikt de Commissie over beperkte geverifieerde informatie, hetgeen van invloed is op de zekerheid die zij kan bieden. De auditors waarschuwen dat niet-naleving van de EU- en nationale regels, zoals regels inzake overheidsopdrachten, staatssteun en subsidiabiliteit, vaak voorkomt in andere EU-uitgavenprogramma's en een ernstig risico vormt voor de financiële belangen van de EU. Zij roepen de Commissie op na te gaan hoe de zekerheidskloof op EU-niveau kan worden dichtend.

De Commissie heeft geen richtsnoeren verstrekt over wat er moet gebeuren als een gefinancierde maatregel wordt teruggedraaid, waardoor de kans groter wordt dat teruggedraaide mijlpalen en streefdoelen onopgemerkt blijven. Ook is het onduidelijk wat de gevolgen zijn van dit terugdraaien. Bovendien heeft de Europese Commissie nu pas — bijna halverwege de looptijd van dit tijdelijke instrument — het bedrag vastgelegd dat moet worden bevroren of van de financiering moet worden afgetrokken als een lidstaat een mijlpaal of streefdoel niet volledig verwezenlijkt. Verder merkten de auditors op dat de rapportage over fraude voor verbetering vatbaar is en dat er meer richtsnoeren nodig zijn met betrekking tot forfaitaire correcties. Die correcties moeten namelijk consequent worden toegepast in geval van tekortkomingen die in de controlesystemen van de lidstaten zijn vastgesteld.

Achtergrondinformatie

De RRF vertegenwoordigt het leeuwendeel van de EU-financiering voor het herstel na COVID-19 en verleent grootschalige financiële steun (385,8 miljard EUR aan leningen, 338 miljard EUR aan subsidies) om de lidstaten sneller economisch te laten herstellen van de gevolgen van de pandemie en hun veerkracht te vergroten. Spanje en Italië zijn de grootste ontvangers van de subsidies: zij ontvingen samen 43 % van de middelen uit de RRF. De faciliteit ondersteunt hervormings- en investeringsprojecten sinds februari 2020, en zal dat blijven doen tot en met 31 december 2026. Voor de financiering van de RRF leent de Commissie op kapitaalmarkten en geeft ze gemeenschappelijke schuldbewijzen van de EU uit. Deze controle vindt plaats tegen de achtergrond van een groot aantal openstaande bedragen die nog moeten worden uitbetaald. De aanbevelingen van de auditors moeten bijdragen tot de waarborging van een adequaat controlesysteem waarmee de financiële belangen van de EU doeltreffend kunnen worden beschermd. In de toekomst willen de auditors ook de RRF-controles van de EU-lidstaten onder de loep nemen.

Speciaal verslag 07/2023 van de ERK “Ontwerp van het controlesysteem van de Commissie voor de RRF — Op EU-niveau blijft een zekerheids- en verantwoordingskloof bestaan in het nieuwe uitvoeringssysteem, ondanks uitgebreide werkzaamheden die worden gepland” is beschikbaar op de website van de ERK (eca.europa.eu).

Perscontact

Persdienst van de ERK: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — M: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — M: (+352) 691 551 502